

A fehér foltok szlovák és lengyel rajongóinak
(bizonyára ilyenek is léteznek)

Bevezetés

A Részletes kalauz 14. kötetében K-ről a Malompataki-hágótól Ny-on a Garai-őrtoronyig terjedő gerincszakaszt, valamint e gerinc alatt fekvő völgyeket írjuk le: a Hincó-völgyet a Nagy-kerttel, a Malompataki- és Nefcer-völgygel. Ez a Tátra egyik legszebb szöglete. E kötetben is betartjuk a leírásoknak az 1. kötetben meghirdetett és a 4., 6., 7. és 10. kötetben kiegészített és kiterjesztett elveit. Nem hagyom figyelmen kívül az első téli megmászásokat, amelyekről már a 7. kötet bevezetőjében is írtam. Ez különösen fontos a Triumetal-tömb esetében. Itt a téli körülmények nagyon sokáig megmaradnak, a megfelelő felszerelés még májusban, de több úton még júniusban is szükséges. A hegymászó történelemmel kapcsolatos közleményekből csak az alakzat vagy az útvonal első megmászását (nyárit és télit) ismertetem. Nem fontos az első megmászók nemzetisége és bőrszíne. Lehet az kínai férfi vagy egy szlovák lány, esetleg lengyel hölgy vagy egy uruguayi férfi: „vszjo ravno!” – ahogy az oroszok mondják. Az első egyedüljárásokról sem számolok be, ha azokat nem teljesen biztosítás nélkül végezték. Úgy vélem, hogy az egyedüljárás az út teljes biztosításával nem különbözik túlságosan a „klasszikus” páros mászástól. Ellenben beszámolok az első egyedüljárásokról biztosítás nélkül. Ez egy teljesen más műfaj, és méltó arra, hogy a krónikák feljegyezzék.

A **Kapor-völgy** (Kôprová dolina, Dolina Koprova, Dillental) fővölgyében és az oldalvölgyeiben, a Nefcer- és a Hincó-völgyben, a turista- és a hegymászó-forgalom elenyésző. Ez itt nem a tiltások és előírások miatt van így. Ez a könnyítések és előnyök, a menedékházak és táborhelyek, felvonók és lovaskocsik hiányának következménye. Az eredmény: egészséges egyensúly a fajok között. A homo sapiens nevű faj itt valóban az életközösség nem kivételezett tagja. Ez az eszményi képlet! Az előírások, tiltások, parancsok számának bővülése helyett elegendő következetesen betartani a „nem könnyíteni” elvet. Bevallom, hogy amikor leírtam e – a Tátrára nem jellemző pusztaság és vad – környezetet, kétségek gyötörték, hogy nem járulok-e hozzá az esetleg megnövekvő emberi látogatásokhoz, a kötet kiadása után nem irányul-e majd ide rögtön a turisták tömege. Hasonló kétségek gyötörték a Giewont, a Molnár-tömb és a **Bélai-Tátra** (Belianske Tatry, Tatry Bielskie,

Beler Kalkalpen) leírásánál is. De hamarosan bebizonyosodott, hogy itt nincs – és ha lenne, akkor is minimális – összefüggés. Amíg nem építik meg a menedékházak, büfék, utak és felvonók hálózatát, mindaddig a Hincói- és Nefcer-völgyet semmilyen veszély nem fenyegeti. Legalábbis az én oldalamról. A tátrai természet igazi ellenségei azok a technokrata fundamentalisták, akiket (a Tátrát fenyegető) szimpátiával támogatnak a kétarcú irodai döntéshozók. 2005 végén nyilvánosságra hozták örült tervüket **Tátralomnic** (Tatranská Lomnica, Łomnica Tatrzanska, Tatralomnitz) és **Ótátrafüred** (Stary Smokovec, Stary Smokowiec, Altschmecks) környékének „gazdasági” (micsoda ocsmány szó egy nemzeti parkban) hasznosítására. Nem árnthatjuk magunkat, hogy ezt nem akarják megvalósítani. Tiltakozásról nem hallani. Károkozónak a (nem nagy számú) hegyászokat, sialpinistákat és az ambiciózus turistákat kiáltották ki. Természetesen károkozók e kalauz szerzője is. A nagyközönségnek legszívesebben fehér lapokkal, míg a favágóknak, vadászoknak és felvonó-építőknak titokzatosan részletes térképekkel szolgálnának. Javasoltam, hogy a Szlovák Tátrai Nemzeti Park mondja ki a feloszlását. Maga helyett hozzon létre egy „Vidám Tátrai Város” önkormányzatát. Körhínták, mozgólépcsők és bungee jumping ugrások. A „Természetvédelem” feliratú spanyolfalat, amely mögé a vadászok, üzletemberek és fanatikus technokraták bújtak, teljesen toljuk félre. Nem ez lenne becsületesebb? Egy másik megoldás: „kihúzni a kigyó méregfogát”, (lengyelül „zabrać małpie z ręki brzytwę = kivenni a majom kezéből a borotvát”). Talán az összes nemzeti parkot át kellene adni az Európai Bizottság vagy az Európai Parlament felügyelete alá?

Nem sokkal jobb a helyzet a Tátra lengyel oldalán sem. De legalább a nemzeti park vezetőségének tiszta a lelkiismerete: amíg lehet, nem egyeznek bele, tiltakoznak. A technokraták a legfelsőbb hivatalokban keresnek támogatást. Az akkori miniszterelnök, Włodzimierz Cimosiewicz tett egy félreérthetetlen mozdulatot a technokraták felé, amikor a tátrai olimpiáról álmodoztak. A 2005/2006-os években Kazimierz Marcinkiewicz volt a miniszterelnök. Világnézete erősen leragadt a középkorban (de legalábbis a 19. században). 2005. decemberében meglátogatta a Tátrát, eredményként javasolta a **Gáspár-csúcs** (Kasprov vrch, Kasprowy Wierch, Kasparsberg) lejtőinek éjjeli megvilágítása (ma már nem javaslat), valamint az ottani felvonó kapacitásának megkétszerezését. Egy szóval: egy jöttment hivatalnok egy bürokratikus

döntésével megsemmisítette a 150 éves természetvédelmi értéket! Ez a színvonal!

A kalauzban nem közlök adatokat a bivakokról. Ez azt jelenti, hogy talán nem is tudom hol találhatóak vagy csak nem akarom megosztani az olvasóval a titkot? Megmagyarázom:

1. Bivak – ez viszonylagos fogalom. El lehet bújni az eső elől vagy befeküdni egy áthajló kőtömb alá. Néhány ilyen kőtömböt kis kővel rakott fallal kerítettek be. Ezek már bivakok?

2. Azok a nem számos hegymászók, akiknek hasonló éjjeli menedékre valóban szükségük van, szájhagyomány útján különben is értesülnek hollétükről.

3. A tátrai turisták számára bármilyen éjjeli menedék a menedékházakon, panziókon és szállókon kívül felesleges. A Tátra olyan kicsi, hogy a hegy lábától egy nap alatt bármelyik ösvényen végig gyalogolhatunk, egy nap alatt felmehetünk bármelyik hegyre.

4. A „hivatalos természetvédők” egy része szerint, különösen Szlovákiában, a tátrai természet ellensége vagyok. Annak ellenére, hogy több jót tettem a Tátráért, mind bármelyikük, sőt az összeadott teljesítményüktől is. Nem akarom tovább szítani a tüzet.

5. Úgy vélem, hogy a bivakok használói gyakran saját maguknak és az egész hegymászó közösségnek ártanak azzal, hogy a bivakokban szeméthegeyeket hagynak hátra. Az összetört üvegpalackokkal és az ürülékükkel együtt! A neveletlenség mindenhová elér.